GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz piérwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 171. Sobota 26. Lipca 1851. Rok gazecie 40.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Rosya. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 16. lipca. Gmina *Humniska* w obwodzie Tarnopolskim obowiązała się na wieczne czasy, dla założenia szkoły trywialnéj w tem miejscu, dawać na utrzymanie nauczyciela w gotowych pieniądzach rocznie 83 złr. 16 kr. m. k. i 19 korcy 28 garncy zboża, a tamtejszy gr. k. administrator probostwa ks. *Jan Filipowski* oświadczył, że przez cały ciąg swego urzędowania w Humniskach będzie dawać rocznie 4 złr. na cel namieniony.

Krajowa władza szkolna podaje z przyjemnością tę usilność popierania nauki ludu do wiadomości publicznéj.

Lwów, 16. lipca. Dla założenia szkoły trywialnéj we wsi Magdalówce, obwodu Tarnopolskiego ofiarowano następujące dary:

a) Gmina Magdalówka na utrzymanie nauczyciela rocznie 109 złr. 9 kr. m. k. w gotówce; w naturze zaś 32 korce 20 garncy zboża, tudzież dla opalania szkoły i pomieszkania nauczyciela 21 kóp i 45 sztuk okłotów słomy.

b) Mandataryusz Piotr Sieciński przez czas swego pobytu w Magdalówce rocznie 2 złr. m. k., a

c) dzierzawca propinacyi Pinkas Axelrad przez czas swego pobytu rocznie 2 złr. 20 kr. m. k.

Ta naśladowania godna dążność do podniesienia nauki ludu podaje się z uznaniem do wiadomości publicznéj.

Stanisławów, 8. lipca. Na rzecz funduszu inwalidów, obwodu Stanisławowskiego wpłynęły następujące dary: Antoni Ilasiewicz, mandat. w Uściu ofiarował 2 złr. m. k.; gmina Hryniowce z Korolówką 10 złr.; gmina Tarnowica polna 4 złr.; mandat. z Kryłosa Jan Harasiewicz z żoną 2 złr.; Karolina Hrehorowicz z Kryłosa 2 złr.; mandat. Kwiatkowski z Hryniowic 1 złr. 20 kr.; Mojżesz Altheim z Koliniec 1 złr.; gmina Koliúce 1 złr.; gm. Tyśmieniczany 2 złr.; gr. kat. pleban ks. Alex. Wiliczkowski z Krechowic 1 złr., mandataryusz Paweł Krasnodębski 1 złr.; Gabriel Taranczuk z Pawełcza 12 kr.; Jędrzéj Celewicz 1 złr.; gmina Pawełcze 6 złr.; gmina Zabereże 1 złr. Razem 35 złr. 32 kr. m. k.

Sprawy krajowe.

Lwów, 25. lipca. Dla trwających już od niejakiego czasu upałów wydarzyły się kilkakrotne wypadki wścieklizny w naszem mieście. Dopiero dnia wczorajszego pokąsał wściekły pies jakąś kobietę i kilku psów na czwartéj części w pobliżu kościoła OO. Franciszkanów. Władza miejscowa wydaje z swéj strony ciągłe napomnienia i rozporządzenia zapobiegające tym nieszczęsnym wypadkom, lecz niestety znaczna część właścicieli psów niedopełnia wcale tych przepisów, i ich to niedbałości zatem potrzeba przypisać teraz jedynie te okropne skutki.

Na dniu 26. kwietnia 1851 został powtórnie publikowany za pomocą drukowanego obwieszczenia odnowiony w roku 1850 środek bezpieczeństwa, podług którego wszystkie *biegające samopas* psy kagańcami opatrzone być powinny. Niedostateczne dopełnienie tego życzliwego rozporządzenia i opieszałość w doglądaniu psów ze strony znacznéj części ich właścicieli, usprawiedliwia wyrażone z wielu stron życzenie, aby i we Lwowie także, jak to już w kilku innych stolicach zrobiono, zaprowadzony został podatek od psów, ponieważ przypuszczać można w takim razie, że liczba psów przez to się pomniejszy i że spodatkowane zwierzęta późniéj pod należytym dozorem trzymane będą.

Obwieszczenie

lwowskiego magistratu z 26. kwietnia 1851. Liczba 7990.

Ponieważ ogłoszony w zeszłym roku przez urzęda landwójtowskie środek ostrożności, aby wszystkie biegające samopas psy kagańcami opatrzone były, niedostatecznie bywa dopełniany, przeto odnawia się go raz nazawsze z tym dodatkiem, że wszystkie psy, któreby na ulicy bez przepisanéj obrożki i nie z właścicielem lecz samopas a do tego bez kagańca przydybane zostały, natychmiast łapane i wedle okoliczności nawet zabijane będą.

(Ceny soli według rozporządzenia z d. 26. czerwca.)

Wiédeń, 22. lipca. Najwyższem rozporządzeniem z 26go czerwca r. b. raczył J. M. Cesarz nakazać powszechne uregulowanie cen soli w tym zamiarze, ażeby po zniesieniu dnia 1go lipca cłowéj linii mógł się odbywać wolny handel solą pomiędzy wszystkiemi częściami monarchyi z korzyścią dla ludności i bez uszczerbku skarbowych dochodów. Załączona tu taryfa zawiera ceny soli postanowione na mocy tego najwy. rozporządzenia dla niektórych żup i składów soli, i mają obowiązywać od 15go sierpnia. W innych zaś składach soli prócz w tym wykazie wymienionych zatrzymane są dawniéjsze ceny soli. Wyjątek ten odnosi się jak na teraz szczególnie do cen soli w Węgrzech, Kroacyi i Slawonii, w Serbskiem Województwie i Temeskim Banacie wraz z pograniczem wojskowem, tudzież w Siedmiogrodzie. Dla tych krajów postanowione i ogłoszone będą ceny soli osobnem rozporządzeniem. Aż połąd trzymać się należy przepisów zawartych w reskrypcie ministeryum finansów z 20go czerwca r. b. §. 2. 3. (Rządowy dziennik ustaw państwa Nr. 154). Również i przewożenie soli zakupionéj w Hall w Tyrolu do innych części państwa dozwolonem być może tylko pod warunkami jakie w téj mierze dawniéj już przepisano.

Taryfa cen soli

wchodząca w użycie od 15. sierpnia 1851.

Kraj koronny: Wyższa Austrya:

Miejsce sprzedaży	rodzaj soli	Cena od jednego cetr.	
Gmunden	Warzonka, niezapakowana (w topkach)	6 złr.	10 kr.
	„ zapakowana (w solówkach)	6 „	30 „
	Kamienna, (niezapakowana)	6 „	10 „
	Kraj koronny: Galicya:		
Wieliczka	Kamienna sól ścibikowa, niezapakowana	6 „	— „
	„ „ zapakowana .	6 „	6 „
	„ zielona niezapakowana .	5 „	18 „
	„ zielona zapakowana . .	5 „	24 „
	„ zwana „Spiza“ niezapakow.	5 „	— „
	„ „ zapakowana	5 „	6 „
Bochnia	„ ścibikowa, niezapakowana	6 „	— „
	„ „ zapakowana .	6 „	6 „
Koktury	Warzonka, niezapakowana	5 „	— „
	Kraj koronny: Okręg Tryestyński:		
Tryest	Sól morska (biała), niezapakowana .	6 „	— „

Kraj koronny: Lombardya:

	Od metr. kwintal.
We wszystkich składach soli. Sól morska (biała) niezapakowana	35 L. — Ct.

Kraj koronny: Wenecya:

We wszystkich składach roli. Sól morska (biała) zapakowana	32 L. — Ct.

Uwaga. Ceny soli w tych skarbowych magazynach soli, które nie są wymienione w powyższéj taryfie, zostają jak na teraz te same co dawniéj. *(Austr.)*

(Lit. „kor. austr.“ o mianowaniu na posady administracyi w król. Lomb. wen.)

Wiédeń, 22. lipca. Urzędowa *Gazeta wiédeńska* z 20go b. m. ogłosiła mianowania dla systemizowanych w królestwie lomb. weneckiém posad wicedelegatów i sekretarzów namiestnictwa. Rzecz uwagi godna, że przy mianowaniach tych miano przedewszystkiem wzgląd na krajowców. To więc, czego prowincye włoskie tak bardzo pragnęły i co ich mężowie zaufania przedstawiali jako życzenie i największą potrzebę ludności, to jest: pierwotna koncesya prawdziwie narodowéj administracyi; została im udzielona znowu. Przy znacznem rozpowszechnieniu, jakie znajomość języka włoskiego znalazła we wszystkich częściach monarchyi, można było łatwo znaleść gdzieindziej zdolne i doświadczone w tym zawodzie siły i użyć ich dla tych nowo systemizowanych posad. Lecz rząd wolał raczéj wybrać z pośród ludności tamtejszéj stosowne siły reorganizowanéj administracyi, i pociesza się tą niezawodną nadzieją, że mianowani urzędnicy potrafią w nowym zawodzie swoim zjednać sobie łatwo i trwale zaufanie tego kraju, z którego właściwemi potrzebami niezawodnie jak najdoskonaléj są obeznani. Nadto spodziewamy się także, że niezachwianą wiernością i przywiązaniem do tronu i solidarnie połączonych interesów całéj monarchyi będą oni starali się usprawiedliwić to zaufanie, które rząd w nich pokłada. Oby zasada jedności i ogólnego patryotyzmu austryackiego znalazła dzielną podporę w ich gorliwości. Pochodzeniem swojém przywiązani zarówno do ojczyzny jak stanowiskiem do interesów całego państwa, są oni w sta-

nie działać pośredniczaco, a ich spokojne lecz konsekwentne postępowanie, może tam wprawdzie nie od razu w sposób czarodziejski, lecz powoli wzmocnić stanowczo i ożywić partyę austryacką, partyę, która od iluzyi przeszłości i zgubnych tendencyi ze wstrętem się odwróci i przyzna, że prawdziwa pomyślność lomb. weneckich prowincyi jest nieoddzielna od pomyślności całego państwa austryackiego. *(Lit. kor. austr.)*

(Poseł hyszpański doręczył Jego ces. Mości swe pismo odwołujące. — Namiestnik dr. Emminger honorowym obywatelem miasta Wiener-Neustadt.)

Wiédeń, 22. lipca. Nadzwyczajny poseł hyszpański i pełnomocny minister przy dworze ces. austryackim, hrabia *Colombi*, przedłożył JM. Cesarzowi dnia 16. b. m. odwołujące go z téj posady pismo. — Miasto Wiener-Neustadt przyjęło do liczby swoich obywateli honorowych szanowanego powszechnie dr. *Emmingera*, namiestnika niższej Austryi. *(L. k. a.)*

(„Gazzetta di Venezia“ o przyszłości wolnego portu Wenecyi.)

Wenecya. 20. lipca. W dzień otworzenia wolnego portu Wenecyi zawiéra *Gazetta* przydluższy artykuł pod tytułem: *„Przyszłość wolnego portu Wenecyi.“* Przyrzeczenie Monarchy jest spełnione, mówi to pismo, jego dar wszedł w rzeczywistość. Wenecya używa znowu swobód przywróconych. Poczem wykazuje namieniony dziennik różnicę, jaka zachodzi między piérwszem zaprowadzeniem przez Jego Mości Cesarza Franciszka, a teraźniejszem otworzeniem wolnego portu. Pokrótce nadmienia o powstaniu, kwitnieniu i ostatecznym upadku miasta aż do czasu, w którym Cesarz Franciszek zupełnéj zagładzie starodawnego miasta dożów koncesyą wolnego portu zapobiegł, równie jak o nowym upadku, do którego się miasto w roku 1848 zbliżało, aż nareszcie łaska cesarska pokryla przeszłość zasłoną i po drugi raz przywróciła port wolny. Przez ten akt łaskawości, mówi *Gazetta*, otworzy się dla Wenecyi przyszłość, która w wielkości dawniejszą przewyższy. Wszystko łączy się dla jej osiągnienia, koleje żelazne i uregulowane rzeki zbliżając do siebie kraje i morza, rozszérzą komunikacyę we wszystkie strony świata, a najświéższe traktaty, tyczące się handlu i marynarki przyczynią się do nadania takiego wzrostu naszej banderze, jakiego przedtem nie miała, a Wenecya będzie tego uczestniczką. *(Ll.)*

(Kurs wiédeński z 23. lipca 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — $97^1/_8$; $4^1/_2$% — 85; 4% — $76^1/_4$. 4% z r. 1850 —; $2^1/_2$% — ; wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 — —; z roku 1839 — $308^1/_8$. Wiéd. miejsko bank. $2^1/_2$% 60. Akcye bankowe — 1239. Akcye kolei północ. 1525. Glognickiej kolei żelaznéj — —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 558. Lloyd —.

Ameryka.

(Wiadomości z Nowego-Yorku.)

Nowy-York. 28. czerwca. Najważniejszym wypadkiem politycznym jest wybór jenerała Scott kandydatem prezydentury Stanów zjednoczonych w państwie Pensylwanii. W równym czasie zapadły tam rezolucye na korzyść systemu ochrony cłowéj, trzymania się Unii i dotychczasowéj polityki pana Fillmore. Wybór jenerała Scott jest o tyle ważny, że jest piérwszem zwycięztwem partyi whigów, a to w najsilniejszem i najznakomitszem z trzynastu pierwotnych państw Unii. Organa whigowskie uważają ten wypadek za bardzo ważny, a poniekąd stanowczy cios wymierzony przeciw panu Webster, bo są przekonane, że Nowy-York, Ohio i inne państwa pójdą za przykładem Pensylwanii; co jednak nieprzeszkodziło, że Webstera niedawno w Wirginii z nadzwyczajnym entuzyazmem przyjęto i słuchano.

Z Kalifornii powróciło od dwóch lat do Washyngtonu niemniéj jak 400,000 nieodebranych listów, a to dla fałszywych adresów, i dlatego, że ci, do których listy były adresowane, wcale w Kalifornii się nieznajdowali.

Co niedawno jako pogłoskę donoszono o projektowanem połączeniu wysp Sandwichskich z Unią Ameryki północnéj, jest dzisiaj w *New-York-Tribune* potwierdzone. Namieniony dziennik pisze: „Ajent rzeczonych wysp znajduje się obecnie w Washyngtonie z potrzebnem pełnomocnictwem uregulowania przyszłych stosunków z Stanami zjednoczonemi. Ma z sobą dwie propozycye. Jedna, aby te wyspy z zatrzymaniem ich dotychczasowéj formy rządu oddać pod protektorat Stanów zjednoczonych; druga zawiéra w sobie abdykacyę króla, ukonstytuowanie republiki, i stanowcze jéj wcielenie do Unii Ameryki północnéj. Te propozycye zalecone są gabinetowi Washyngtońskiemu nie od partyi rewolucyjnéj wysp Sandwichskich, lecz od króla i jego ministrów do spiesznéj narady i powzięcia uchwały.

New-York-Herald nieustaje w swéj chwalebnéj polemice przeciw haniebnemu zdzierstwu, jakiego przybywający do Nowego Yorku emigranci doznawają. Komisya wychodźtwa okazuje się bardzo niedbałą w wykonywaniu swej powinności. Major Buffalo wziął teraz tę sprawę w swoje ręce, i agituje w Nowo-Yorskiéj radzie komunalnéj, aby wydano ścisłe rozporządzenia przeciw tym krajowym rozbójnikom, którzy jeszcze przed wpłynięciem do portu wabią wędrowca rozmaitemi objetnicami do swoich małych paropływów, a potem do kryjówek wloką. Codzień przychodzą europejscy pasażery przed sąd i skarżą się na jawny rozbój i gwałtowne zdzierstwo tych „przybyszów,“ jak ich nazywają. Lecz spekulacya ta prowadzona jest na wielką stopę, dlatego zdaje się, że znakomici kapitaliści są przytem interesowani. *(P. Z.)*

(Pożar w San Francisco w Kalifornii.)

San Francisco (w Kalifornii), 14. maja. Okropny pożar, który się wszczął tutaj 3. b. m. zrana i trwał przez dwa dni nieustannie, porównany być może tylko z wielkim pożarem w Hamburgu. Oprócz znacznéj liczby domów położonych nad morzem, zgorzało 12 głównych ulic zupełnie. Potąd jeszcze nie wiadomo dokładnie, wielu ludzi przy tém zginęło; liczbę ich podają jedni na 20, inni na 50, niektórzy też na 100. Liczba tutejszéj ludności zmienia się codziennie przez napływ cudzoziemców morzem przybywających i wracających, i z téj przyczyny przychodzi z trudnością obliczyć stratę. — Również i szkody majątkowe są ogromne, a łącznie z spalonemi towarami wynosić mogą około 10 milionów dollarów. Zostających bez przytułku mieszkańców liczą do 10,000, lecz będzie ich zapewne do 12,000. Z początku zdawało się, że miasto nie zdoła już podźwignąć się z téj klęski, lecz teraz okazało się inaczéj. W przeciągu niewielu dni wywieziono znaczną część gruzów i wybudowano na zgliszczach około 100 drewnianych budynków mieszkalnych, które do téj chwili pomnożyły się już prawie siedmkrotnie. Wytrwałość tutejszéj ludności jest nieugięta a siły jej niewyczerpane tak jak pokłady złota w tym kraju, a mimo ciężkich strat chwilowych podniósł się handel dość znacznie. Pokąd tylko istnieć będzie źródło bogactw jego, potąd i San Francisco będzie środkowym punktem zabiegów kupieckich. Przekonanie to pocieszа mieszkańców w nieszczęściu, i pobudza ich do niezmordowanéj czynności. — Doniesienia z kopalni złotych są pomyślne. — Zeszłego tygodnia wydarzył się znowu pożar w Stokton, i pochłonął połowę miasta ze szkodą około dwóch milionów dolarów. *(A. a. Z.)*

Anglia.

(Kardynał Wiseman przed komitetem izby niższéj.)

Londyn, 17. lipca. Kardynał Wiseman stawił się wczoraj przed komitetem izby niższéj, aby dać żądane objaśnienie o stanowisku katol. kościoła w Anglii, albo raczéj w najważniejszych punktach — odmówić. Kardynał odwołał się do prawa, że według angielskiéj zasady nikt nie jest obowiązany własnem swojem zeznaniem obwiniać się; a na mocy bilu o tytułach, który ma być zamieniony w ustawę, musiałby się swojem zeznaniem przyznać do korespondencyi jako biskup z Rzymem i narazilby się na prześladowanie. Prezydent komitetu odrzekł na to, że jest w mocy izby niższéj bronić go przed komitetem przeciw jurydycznemu korzystaniu z jego zeznań. Kardynał oświadczył jednak, iż zna przykłady, w których ta obrona nic niepomogła; to rzekłszy, ukłonił się i odszedł w towarzystwie wielu ciekawych widzów do swojego powozu. *(Ll.)*

(Wiadomości z Indyi wschodnich i z Chin.)

Wiadomości z Indyi wschodnich nie są ani w politycznym ani w komercyalnym względzie pomyślne. Prawda, że twierdza Kuppradeen, tak donosi tamtejsza poczta, została przez angielskie wojsko po dziewięciodniowem bombardowaniu zdobyta, ale *Zemindar* miał czas ustąpić wprzódy z tego miejsca z swymi ludźmi, i rzucił się w drugą twierdzę, gdzie walka nanowo się rozpocznie. W Hydrabad panują ciągłe zaburzenia pokoju, opór i rozruchy. W Nikam odgrywają Arabowie rolę władzców, i rychléj lub późniéj przyjdzie zapewne i tam do nieporozumień. — W Nursee zaszła wyraźnie bitwa, w któréj wiele krwi przelano.

Rewolucya w Chinach zyskała w ostatnim czasie na znaczeniu. Wszelkie usiłowania rządu, by ją pokonać, były dotychczas nadaremne. Zdaje się, że połowa prowincyi Kwang-si jest w ręku buntowników i ich dowódzcy *Tuntch*, następnie wszystkie znakomite miasta i rzeka perłowa z ważnemi punktami komunikacyi. Nadaremnie używano dotychczas przeciw buntownikom pieniędzy, wojska i komisarzy jako pośredników do zawarcia pokoju, i w tych niebezpiecznych stosunkach bardzo smutno opiewają handlowe doniesienia z kolonii angielskich na chińskich wodach. *(P. Z.)*

Francya.

(Rozprawy w izbie prawodawczéj d. 19. lipca.)

Paryż, 19. lipca. Wszelkie zajęcie polityczne skoncentrowane jest dziś więcéj niż kiedykolwiek w posiedzeniu, a raczéj w uchwale zgromadzenia narodowego. Dyskusyę nad rewizyą konstytucyi zamknięto po długiéj mowie pana Odilon Barrot za rewizyą; mowa ta trwała przez całe posiedzenie. Lewa strona protestowała żywo przeciw zamknięciu, co uchwalono dopiéro po dwóch próbach tak wątpliwych, że głośne powstały reklamacye, gdy prezydujący oświadczył, że większość jest za zamknięciem. Ale w końcu wyrzeczono zamknięcie dyskusyi i uchwalono, że głosowanie odbędzie się na trybunie poimiennie, to jest, że na zawołanie swego nazwiska, każdy reprezentant uda się na trybunę, by złożyć swoje wotum do urny. Głosowano nad propozycyą komisyi rewizyjnéj tej treści:

„Odnośnie do art. 111. konstytucyi, zgromadzenie decyduje, że konstytucya będzie zrewidowaną w całości.“

446 głosów oświadczyło się za tą propozycyą;

278 odrzuciło ją.

Ponieważ konstytucya wymaga trzy czwarte części głosów, a téj liczby nie osiągnięto, przeto odrzuconą jest propozycya rewizyi.

Przed tą uchwałą odrzuciło zgromadzenie narodowe również znaczną większością głosów poprawkę pana Charamaule, aby przedsięwzięto rewizyę konstytucyi dla ukonsolidowania i ulepszenia republiki.

O ósméj godzinie wieczór ogłoszono rezultat głosowania.

Niepodobna ocenić już dziś dokładnie doniosłość tego ważnego wotum. Poprzestajemy więc w téj chwili na doniesieniu rezultatu.

Sytuacya pozostaje więc taka sama jaką była przed tą wielką

debatą. — Rzecz zacznie się nanowo w październiku albo w listopadzie, wyjąwszy gdyby — co nie jest podobnem do prawdy — jaki nieprzewidziany wypadek spowodował które stronnictwo do przyspieszenia téj sprawy.

Teraz odroczy się zapewne zgromadzenie niezadługo; ale przed odroczeniem przypadnie jeszcze z porządku dziennego dyskusya zdolna wywołać jeszcze niejedną burzę. W przyszły poniedziałek bowiem rozpocząć się ma dyskusya nad ustawą gminną. *(Ind.)*

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 21. lipca. 5% r. 95; 3% 56,90. Odbyła się dyskusya nad sprawozdaniem względem petycyi za rewizyą. Charras powstał na ministeryum, Faucher bronił go. Lamoricière oświadczył, że petycye są dla wolności niebezpieczne; on i przyjaciele jego gotowi są zwalczyć tę uzurpacyę. Baze powstaje na pana Faucher. Poprawka pana Baze, ganiąca rząd za popieranie petycyi, otrzymała większość cztérech głosów. *(Lloyd)*

Włochy.

(Odroczenie posiedzeń senatu i izby deputowanych.)

Na posiedzeniu Turyńskiego senatu dnia 16. b. m. odczytał minister wojny w imieniu prezydenta ministrów dekret królewski, którym izby do 18. listopada b. r. odroczono. O trzy kwadranse na trzecią zamknięto posiedzenie. To samo nastąpiło w izbie deputowanych przez ministra spraw wewnętrznych. Oprócz téj wiadomości niezawierają dzienniki nic ważnego.

Eskadra sardyńska w porcie Spezia odpłynęła nanowo do Lewanty. — Zapewniają, że król zamyśla znieść wolny port Nizzy nawet wtedy, choćby senat abolicyę postanowił, a to ze względu na powstający przezto w owéj okolicy ucisk i drożyznę. — Urząd rewizyjny książek przychodzących z zagranicy do Turynu zniesiono ze względów ekonomicznych, a atrybuta jego będą przydzielone do intendancyi lub kwestury. — *Gazeta Piemonska* ogłosiła regulamin dla ekonomicznéj i przemysłowéj administracyi więzień. *(Lld.)*

(Sprawa rzymskich kolei żelaznych.)

Rzym, 8. lipca. Donoszą za rzecz pewną — pisze korespondent do *Augs. powsz. Gaz.* — że na konferencyi teraźniejszéj króla neapolitańskiego z papieżem naradzano się pomiędzy innémi także i nad sprawą naszych kolei żelaznych. Kardynał Antonelli, który w Castel Gandolfo nie odstępował od boku J. M. Króla, roztrząsał z nim kilkakrotnie ten przedmiot, i jak słychać, z pomyślnym skutkiem. Rada ministeryalna obraduje na każdém nowem posiedzeniu nad sposobem jak najrychlejszego urzeczywistnienia planu zaprojektowanego już od dawna połączenia rzymskich kolei żelaznych z kolejami Toskanii i Neapolu. Grassellini, członek dawniejszéj komisyi specyalnéj w sprawie kolei żelaznéj i hr. Zuchini jako członek rady państwa, przypuszczeni są do tych obrad. Rząd rzymski postanowił teraz wystawić na publiczną licytacyę wszystkie z czasów neapolitańskich w Romagna i w legacyach znowu objęte zadłużone kapitały i posiadłości gruntowe, zwłaszcza że w ich administracyi panuje największy nieporządek i przeszło trzy razy więcéj kosztuje niż przynosi rocznego dochodu. *(A. a. Z.)*

Niemce.

(Sprawy sejmu związkowego.)

Frankfurt, 15. lipca. Jak się dowiadujemy z pewnego źródła, mówi *Allgem. Ztg.*, zezwolił sejm związkowy pomimo pruskiéj propozycyi względem zaległości, na zaproponowany rozkład kontrybucyi 532,000 fl. dla utrzymania floty w ciągu bieżącego półrocza, a tak Prusy nie będą mogły swojéj części zatrzymać. Ważnem jest ponowione od Austryi na jedném z ostatnich posiedzeń związkowego zgromadzenia oświadczenie, że rząd uważa się danemi w Dreznie koncesyami tak jak przedtém zobowiązany. *(Austria.)*

Prusy.

(Restauracya rady państwa.)

Berlin, 18. lipca. Rząd nasz zajmuje się teraz bardzo gorliwie restauracyą rady państwa, która się w roku 1848 po wypadkach marcowych i nadaniu konstytucyi rozwiązała. Jeszcze przed kilkoma miesiącami uwiadomiono publiczność w urzędowy sposób, że ta pierwsza władza obradując znowu, zaprowadzoną została, a urzędowy kalendarz państwa na rok 1851 ogłosił już znowu imiona jéj członków. Liczba ich jednakże zmniejszyła się bardzo w porównaniu z dawniejszą, i wynosi teraz zaledwie trzydzieście kilka. Oprócz tego zniesiono już także podział ich na sekcye, które istniały do r. 1848, i komisyę dla rozpoznawania projektów i zdawania sprawy o nich. Natomiast dodano tej radzie do pomocy utworzoną z grona jej władzę sądową, jako trybunał do rozstrzygnienia sporów o kompetencyę. Jako najważniejszą sprawę, którą najpierwej ma się zająć rada państwa, wymieniają nową ustawę wyborczą dla izb, nad którą jak słychać, obradowano na ostatnich konferencyach politycznych. Wypracowane w tym względzie projekta przedłożono już do sankcyi Jego Mości króla, wszelako przed otrzymaniem potwierdzenia królewskiego mają one pierwej jeszcze być odesłane dla ocenienia do rady państwa. *(Lld.)*

(Kurs giełdy berlińskiéj z 21. lipca.)

Dobrowolna pożyczka 5%—106½. 4½% z r. 1850 — 103⅝. Obligacye długu państwa—. Akcye bank. 98½l. Frydrychsdory 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 8⅔. Austr. banknoty —.

Rosya.

(O pocztach w Rosyi.)

Z Petersburga donoszą pod dniem 6./18. czerwca według urzędowéj wiadomości o poczcie w roku 1850 co następuje: Korespondencye z zagranicą są najliczniejsze z Petersburga, z 100 listów przypada stosunkowo 44 na Prusy, 10 na Austryę a 78 na Szwecyę. Z różnych gubernii korespondują najwięcéj Inflanty, Kurlandya, Moskwa i Odessa, z Prusami = 42%; Wołyń, Podole, Kijów i Moskwa, z Austryą = 36%; Odessa z Austryą = 33%; Nowa Rosya, Podole, Kijów, Besarabia i Odessa z Turcyą = 55%. W roku 1849 przesłano pocztą 414,340,814 rubli, byłyto części prywatne a częścią eraryalne przesyłki pieniężne. Jak ciągle wzmagają się w Rosyi przesyłki pieniężne, dowodem jest to, że w roku 1829 przesłano tylko 165 milionów, a w roku 1839 już 238 milionów, nakoniec w roku 1849 już 414 milionów rubli. Zresztą podaniem dat specyalnych wykazuje urzędowe doniesienie prywatny i eraryalny obrót pieniężny w guberniach pojedyńczych; najmniejsze przesyłki pieniężne były do gubernii Archangelskiéj i Astrachańskiéj. Dla ułatwienia korespondencyi zaprowadzono od 1. grudnia 1848 stęplowane koperty. Z takich kopert sprzedano w roku 1849 we wszystkich pocztowych urzędach państwa w ogóle 1,415,804 sztuk, z których 1,094,947 sztuk użyto istotnie na przesyłki pocztowe. Z 100 listów trafiło się przeciętnie 11 z stęplowanemi lub markowanemi kopertami; spodziewają się jednak, że marki czyli stęple wkrótce w całéj Rosyi w używanie wejdą. *(Lit. kor. austr.)*

(Data statystyczne.)

Z Petersburga donoszą z 2. lipca. Niedawno temu wyszło tu ważne dzieło: „Zbiór statystycznych wiadomości o Rosyi", wypracowane przez statystyczy wydział ces. ros. jeograficznego towarzystwa. Piérwsza część zawiéra sprawozdania *Wesołowskiego*, odnoszące się do stosunków zaludnienia europejsko-rosyjskich gubernii, i wyjęte z pism *Keppenowa*. Obszary najwięcéj zaludnione leżą między 49 a 58 stopniem szerokości. Są to krainy rozległe, zamieszkane prawie przez ⅙ część ogólnéj ludności rosyjskiéj. Daléj ku północy i w stronach południowo-wschodnich aż do 62 stopni jeogr. długości liczba ludności już coraz mniejsza. Redaktor tego dzieła i oraz prezydujący w statystycznym wydziale jeograficznego towarzystwa, *Zabłocki*, umieszcza wykaz stosunku i zmian ludności od roku 1838 — 1847, z czego okazuje się, że w przeciągu tego czasu do roku 1847 było 4,789,758 ślubów, 22,537,366 urodzin i 16,892,485 wypadków śmierci, wyłącznie tylko między ludnością grecko-nieunickiego obrządku. W innych konfesyach było od roku 1843—1847 351,907 ślubów, 1,597,017 urodzin i 1,240,352 wypadków śmierci. — Dalszy artykuł zawiéra porównawczy przegląd obrotu handlowego w Rosyi w ostatnich 15 latach. Według tego powiększył się w ostatnich 5 latach przywóz z Europy o 56%, wywóz zaś do Europy o 57%. W przecięciu przewyższa ogólna suma wywozu w ostatnich 25 latach sumę ogólną przywozu o 18%. Między przedmiotami wywozowemi wymieniają szczególnie wełnę, zboże, nasienie lniane i konopne, len, nierogaciznę, smalec wieprzowy i piankę morską, których wywóz odbywa się zawsze w większéj ilości. Natomiast przywożą towary galanteryjne, oliwę, wino i t. p. Samego wina szampańskiego przywieziono do Rosyi w ostatnich 25 latach 14,523,429 butelek wartości 28,546,328 rubli śr.

(Postępy przemysłu w Rosyi.)

Z Tyflis donoszą z 6. lipca: Industrya w Rosyi robi coraz większe postępy i rokuje bardzo pomyślnie na przyszłość. W krajach zakaukazkich usiłują teraz zaprowadzić chów jedwabników i fabryki jedwabiu, i zarazem rozszerzyć tamtejsze stosunki handlowe. Od niedawna produkuje prowincya Tabasarańsk i gubernia Derbent cienką wełnę z merynosów, którą przerabiają w Moskwie. Kupiec Sabunin z Moskwy odbył podróż do *Nuch* dla zawiązania tam stosunków handlowych, a mianowicie dla zakupienia surowego jedwabiu, którylo towar wyprawi potem parostatkami do Moskwy na Baka, Astrachan i Niżni Nowgorod. Nowe te stosunki handlowe zapewniają dla mieszkańców Moskwy znaczny zarobek, a w szczególności nastręczają korzystne zatrudnienie dla kobiét i dzieci przy wyrobach jedwabnych towarów. Potąd nie można było otrzymać tych korzyści dla braku dostatecznych zapasów jedwabiu surowego, który dawniéj tylko z wielką trudnością i zbytniemi kosztami można było sprowadzać. *(Lit. kor. austr.)*

Turcya.

(Wiadomości potoczne z Konstantynopola.)

Do *Litogr. kor. austr.* piszą z Konstantynopola pod dniem 12. lipca: Zeszłego poniedziałku wybuchnął pożar przed placem Giubali, przeznaczonym do wyładowania, niemal w samym środku dziedzińca. Pożar ten wszczął się w małym żydowskim domu, a silny orkan rozniósł ogień w inne części miasta, tak, iż ze wzgórza widać było równocześnie cztéry pożary, które w pięciu godzinach 144 domów obróciły w perzynę. Około 20 domów musiano rozwalić dla położenia tamy rozsrożonemu żywiołowi. — Jutro odpłynie turecki parопływ wojenny, mający na pokładzie kilku uczonych, do tak nazwanych wysp książęcych, a najprzód do wyspy Antigone. Zajmą się tam w umiejętnym względzie wykopywaniem ważnych zabytków starożytnych. Pewien Greczyn, nazwiskiem Simonides, dostał w swoje ręce ważne dokumenta, które przed kilką laty w klasztorze na górze Athos, otrzymał od umierającego kapłana w podarunku, a z których się okazuje, że na wspomnionej wyspie, w miejscu, które

Simonides dokładnie opisał, zakopane są starożytne, arcyważne manuskrypta, w części jeszcze z czasów apostolskich, tudzież znaczne zabytki biblioteki aleksandryjskiej. Zresztą musimy nadmienić, że ten sam Simonides przed kilkoma laty utrzymywał, że posiada słownik hieroglificznego języka, co się po ścisłem rozpoznaniu, nieprawdą okazało. Skutek okaże, czyli teraźniejsze jego podania na prawdzie są oparte. Dyrektor cła *Achim Bej* kazał przed kilku dniami przyaresztować pewnego człowieka, który udawał że jest Węgrem, i z Syra przybył. W materacu, który miał z sobą, znaleziono 15 do 20,000 złr. fałszywych banknotów austryackich. Achim Bej doniósł o tem natychmiast ministrowi spraw zagranicznych, i otrzymał od niego upoważnienie oddać właściciela fałszywych banknotów i *corpus delicti* do dyspozycyi ambasadzie austryackiej, która go natychmiast przyaresztowała. — Minister wojny dał niedawno sutą wieczerzę, na której się sułtan aż do dziesiątej godziny wieczór znajdował. Dziedziniec seraskieratu był rzęsisto oświetlony, a wojskowe bandy muzyczne przegrywały na przemianę. — *Mehemet Basza*, rodem z Bośnii, mianowany jest jeneralnym gubernatorem Adryanopolu. Służył dawniej jako sekretarz w cesarskim pałacu, został później gubernatorem Warny, jednakże od dwóch lat zostawał tu do dyspozycyi, niebędąc do żadnej posługi użytym.— Komisya, która rozpoznawała fortyfikacyjne roboty Szumli, Rustczuka i Warny, powróciła z swojej podróży inspekcyjnej. *(L. k. a.)*

(Wiadomości z Bośnii.)

W drodze nadzwyczajnej otrzymano następujące doniesienia z Bośnii o *Mujaza Adzicu* z Bihacza, który jak już wiadomo zaczął był srodze uciskać Chrześcian bośniańskich. Mujaza Adzic wyruszył z swoimi Pandurami do Bihacza, i jest już mniej surowym odkąd otrzymał za takie postępowanie ostrą naganę od *Hassangana Mudira* z Krupa i *Ibrahima Baszy* z Novi. Z Oliniza wysłał on 16 niebezpiecznych poddanych chrześciańskich do Trawnika na ukaranie; między tymi związanego popa Repaz, podejrzanego o przetrzymywanie *Ale-Kedicza*. Niektórzy z tych Chrześcian byli równie szkodliwi tak dla sąsiedniej granicy austryackiej jak i dla Turcyi. Zresztą rajowie tak mocno lękają się Mujaza Adzica, że potąd jeszcze ukrywają się po lasach. Pobór podatków odbywa się spokojnie. Niektórzy sprzedają wszystkie swe zasoby zboża, aby tylko nie dłużyć podatku. W północnych stronach Bośnii, mianowicie w Wranogracu i i Glinica sprawił grad bardzo znaczne szkody. — Dla ponawiających się rozbojów na publicznej drodze Dalmacyi ogłosił tamtejszy najwyższy trybunał apelacyjny i kryminalny sąd doraźny, któremu podlegają wszystkie wypadki rozboju mogące się wydarzyć w dystryktach pretury Obrowica, Benkovac, Skardona, Dernis i Knin, tudzież w preturach Zara i Sebenico, z wyjątkiem tylko miast Zara i Sebenico. Katolickie i greckie duchowieństwo otrzymało zlecenie publikowania tego obwieszczenia. Niedawno napadnięto z bezprzykładną zuchwałością na c. k. powóz pocztowy pod Obrowac, i to było główną przyczyną ogłoszenia sądu doraźnego za podobne rozboje. *(Lit. kor. aus.)*

(Dekret namiestnictwa bośniańskiego względem uregulowania stosunków między dziedzicami i kmieciami.)

Trawnik, 8. lipca. Dla uregulowania stosunków między bośniańskimi dziedzicami a osiadłymi w ich włościach kmieciami i dla stanowczego załatwienia wynikłych ztąd sporów, wydano ze strony bośniańskiego namiestnictwa dekret z dnia 16go Schaban 1267 (16. czerwca 1851), według którego poddany włościanin nie może ani przed ukończeniem żniw wystąpić dobrowolnie ze związku poddańczego, ani dla zaniedbanej uprawy powierzonego mu gruntu usunięty być przez dziedzica. W pierwszym wypadku musi włościanin 6 miesięcy naprzód zapowiedzieć swe wystąpienie, w drugim zaś oczekiwać potrzeba wyroku sądowego i ukończenia żniw. Wszelkie pobierane potąd od włościan podatki i należytości zniesione są na przyszłość zupełnie, z wyjątkiem tylko dziesięciny i podziału reszty na dwie lub trzy części, z których jedna przypada prawnie dziedzicowi. Jeźli dziedzic oprócz wyznaczenia gruntu ponosi jeszcze wydatki na sprawienie inwentarza i dostarczenie nasienia, natenczas otrzymuje połowę zbioru; jeźli zaś do dziedzica należy tylko grunt i budynki mieszkalne, a inwentarz i nasienie są własnością włościanina, wtedy po odtrąceniu dziesięciny przypada jedna trzecia część zbioru dziedzicowi a dwie trzecie włościaninowi. Pokąd włościanin uprawia należycie grunta mu oddane, odbywa należącą się według kontraktu robociznę, żyje z sąsiadami swymi w zgodzie i nie daje żadnego powodu do skargi, doznawać ma opieki ze strony zwierzchności przed dowolnem wyrugowaniem go z posiadłości. — Chociaż rozporządzenia te nie są dostateczne do zupełnego uregulowania poddańczych stosunków włościan w Bośnii, wszelakoż przy bezstronnem ich wykonaniu mogłyby położyć skuteczną tamę przeciw uciemiężeniom dziedziców. Lecz właśnie sędziowie (Kadi) są-to muzułmani z fanatycznéj sekty mędrków (Ulemas); prawo mahometańskie nie dopuszcza świadectwa chrześciańskiego przeciw Osmanom. Dlatego też dziedzice będą mogli jak dawniéj dopuszczać się bezkarnie dowolności i ciemięztwa przeciw rajom. Jakoż właśnie w czasach najnowszych, i jakby na przekor wyszłym rozporządzeniom okazali sędziowie jak najwyraźniéj parcyalność, a szczególnie mollah z Serajewa. Wprost bowiem odrzucili skargi rajów, nie pociągając bynajmniéj obżałowanych dziedziców do odpowiedzialności. *(Austria.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Sandeckim.)

Nowy Sącz, 18. lipca. Od 1. do 15. b. m. sprzedawano na targach w Starym Sączu, Nowym Targu i Nowym Sączu w przecięciu korzec pszenicy po 23r.30k.—26r.—22r.30k.; żyta 19r.30k. —20r.— 18r.30k.; jęczmienia 15r.30k.—19r.30k.—16r.40k.; owsa 9r.30k.—12r.—9r.10k.; hreczki 12.—0—10r.; kukurudzy 20r.—24r. —18r.45k.; kartofli 6r.—8r.—8r. Cetnar siana kosztował 2r.—3r. —3r.; wełny 55r.—0—175r.; nasienia konicza 80r.—0—45r. Sąg drzewa twardego 11r.45k —10r.30k.—16r., miękkiego 8r.10k.—8r. —12r. Za funt mięsa w.łowego płacono 10k.—15.—10k. i za garniec okowity 5r.30k.—3r —4r.35k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 26. lipca.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	34	5	38
Dukat cesarski	„ „	5	40	5	44
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	43	9	48
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	53	1	54
Talar pruski	„ „	1	43	1	46
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	25	1	26
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	86	45	87	2

(Kurs wekslowy wiedeński z 23. lipca.)

Amsterdam $118\frac{1}{4}$. p. 2. m. Augsburg $117\frac{3}{4}$ l. uso. Frankfurt $147\frac{1}{2}$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg —. l. 2. m. Liwurna 116. l. 2. m. Londyn 11.34 l. 2. m. Medyolan —. Marsylia $138\frac{1}{4}$ l. Paryż $138\frac{3}{4}$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. $23\frac{1}{4}$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 25. lipca.

Księżna Lichtenstein, z Czernicy. — Hr. Miączyńska Klementyna, z Pieniak. — PP. Tretter Aleksander, z Łonia. — Bogdanowicz Maksymilian, z Przemiwołek. — Gutowski Kazimierz, z Stryja. — Kozłowiecki Jan, z Kokoszyniec. — Kielanowski Tytus, z Żelechowa. — Mierzejewski Andrzej, z Bełza. — Nikorowicz Mikołaj, z Ulwówka. — Papara Mieczysław, z Wierzbicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 25. lipca.

Hr. Karnicki Roman, do Przemyśla. — PP. Deszert Eugeniusz, do Żółkwi. — Grochowski Antoni, do Kołomyi. — Bogdanowicz Maksymilian, do Przemiwołek. — Rosnowski Fran. Ksawery, do Tartakowa. — Illukiewicz Erazm, do Schodnicy. — Grocholski Kazimierz, do Rożysk. — Raciborski Edward, do Złoczowa. — Cielecki Władysław, do Tarnopola. — Jankowski Michał, do Brzeżan. — Biliński Dominik, do Czyżykowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 25. lipca.

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	″ ‴ ⁗				
6 god. zr.	27 10 6	+ 15°	+ 21,°	polud.-wschodni	pochm. ⊙
2 god. pp.	27 10 10	+ 21°	+ 14°	„ — „	pochm „
10 g. w.	27 11 0	+ 16°			pochm.

T E A T R.

Dziś: opera niem.: „**Don Juan.**"

Dziś rano o 6. godzinie Antoni Schulz, trzynastoletni syn stróża w teatrze udając jeźdźca, spuszczał się z pustoty poręczami przy schodach z trzeciego piętra na dół w teatrze; ale biedak tylko do pierwszego piętra doszedł; tu spadł na posadzkę kamienną, i mimo wszelkiej usilności lekarskiej w kilka minut skonał.

Okropne morderstwo popełnione zostało d. 21. b. m. w Śniatynie na żydowskiej famili *Eisenstein*. Złoczyńca wkradłszy się nocą, ranił toporem czworo ludzi śmiertelnie. Ojciec famili *Mojżesz* i syn jego *Szaja*, cięci w głowę i piersi skonali nazajutrz między ósmą i dziewiątą godziną; drugi syn młodszy *Szloma* rażony podobnie, zostaje bez nadziei; matka *Taube* mniej dotknięta sama tylko może wyjdzie z niebezpieczeństwa, przynajmniej o tyle jest przytomniejszą że mogła podać poszlakę złoczyńcy. Ma to być niejaki *Wasyl Kiczkaniuk* zamieszkały Sniatyniec, który po dokonanej zbrodni zbiegł, jak się zdaje na Bukowinę. Rozesłane listy gończe, i śledztwa przedsięwzięte od Władz tamtejszych, spodziewać się każą że zbrodnia nie ujdzie ramienia sprawiedliwości.

Do dzisiejszej Gazety dołączony jest Dodatek Tygodniowy Nr. 30.

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni**.

Z c. k. galic. drukarni rządowej.